

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PO ATENTATU NA MIKADA

Atentat na mikada, ki je božjega pokolenja, pomeni najvišjo žalitev bogov in mora zato ves narod delati pokoro

Tokio, 9. januarja. Včeraj je bil izvršen atentat na japonskega carja, ko se je vračal od vojaške parade na dvor. K sreči pa je bomba padla precej daleč od dvorne kočije tako, da je ostal mikado nepoškodovan in tudi sicer ni bilo človeških žrtev. Atentat je izvršil Korejec Rihosbo, ki so ga takoj aretirali. Priznal je, da ga je najela komunistična stranka.

Po vsej Japonski je izzval atentat na mikada silno razburjenje. Zastopniki tujih držav so se takoj po atentatu podali na dvor, kjer so izročili svoje čestitke k srečni rešitvi vladarja.

Atentat na mikada, ki ni samo vrhovni poglavar države, marveč je po japonskem kultu božjega pokolenja, je

največji zločin

Pri Japoncih je kult prednikov in sploh božanski kult silno razvit. Pri Japoncih ne najdemo ver v evropskem smislu, marveč prevladuje tam še nekaka primitivna naravna vera. Osnovo japonskega kulta tvori prastari Shinto, kar bi se po naše reklo »pot bogov«. Naravno obvladajo po tej veri tisoči najrazličnejših bogov in božanstev. Vsako drevo, vsak hrib in vsaka reka ima svojega boga-zaščitnika. V vrsto bogov se prištevajo tudi ljudje, ki so živeli v zgodovini. Tako n. pr. smatrajo cesarja Ojina, ki je živel v tretjem stoletju, za boga. V vrsto bogov pridejo tudi duše vseh v vojni za domovino padlih Japoncev. Prvo mesto med temi bogovi pa zavzemajo božji predniki dinastije, katerim je posvečen glavni tempelj. Po tem kultu je tudi sedanj

mikado božjega pokolenja.

Zato smatrajo atentat na mikada za največje bogoskrunstvo in največjo razžalitev bogov, ki lahko ima usodne posledice, ako bogovi ne dobe primernega zadoščenja.

Ze prve vesti o atentatu so poročale, da je vlada takoj po atentatu podala ostavko. Pri tem pa ne gre za kako formalnost, kakršne so običajne v drugih državah, kjer poda vlada ob raznih važnejših dogodkih ostavko. Da omogoči vladarju sestavo nove vlade. V tem primeru gre za izjavo iz nekakih verskih predpisov. Po japonskem običaju morajo nositi posledice napada na mikada vsi, ki so kakorkoli odgovorni za njegovo osebno varnost ter za javni red in mir. Ko je bil l. 1923 izvršen atentat na prestolonaslednika, se je jasno videlo, kako pojmujejo Japonci tak dogodek. Demisioniral ni samo notranji minister, ki je odgovoren za policijo, marveč so bili

sramotno odpušeni iz službe

tudi vsi policijski funkcionarji, ki so bili v dotičnem delu mesta formalno odgovorni, četudi v resnici pri najboljši volji ne bi mogli preprečiti atentat. Oče atentatorja je moral takoj odločiti svoj poslanski mandat. Toda vse to še ni dovolj. Rojstna občina zločinca mora delati

dolgoletno pokoro

Odredi se mora najvažnejšemu in najbolj osrečujočemu narodnemu prazniku ob novem letu. Demisionirati je moral celo ljudskošolski učitelj, ki je pred davnimi leti poučeval atentatorja. Njemu je moral slediti tudi upravitelj dotične šole. Še pred par desetletji bi bili morali

vsi odgovorni izvršiti harakiri

to je, prerezati bi si bili morali trebuhe. Vsem tem se jasno izraža, za kako velik greh, ki pade na ves narod, smatrajo Japonci vsako žalitev in vsak napad na pripadnike dinastije. Ves narod mora delati pokoro, a oni, ki jih smatrajo za neposredno odgovorne, morajo vzeti na se najtežje posledice. Težko je reči, kako hude bi bile posledice, če bi se atentat posrečil. Ze sam poskus pomeni najtežjo razžalitev božanstva, ki ga je mogoče oprati le z največjimi žrtvami.

Božansko dostojanstvo, ki ga pridaje japonski kult mikadu, se zrcali tudi v načinu občejanja vladarja z vlado in pri odločevanju vseh važnejših vprašanj. Dasi ravno je po japonski ustavi mikado vrhovni državni poglavar, skoro nikdar ne obuje direktno z ministri. Med njim in ministri obstoje posredovalci takozvani

genrosi

Ustava sama te ustanove ne pozna, vendar pa se brez genrosov na japonskem ne more skoro ničesar važnejšega izvršiti. Genrosi so stari državniki in jih nihče ne more imenovati za genrose, marveč morejo to postati le po splošnem ljudskem prepričanju. Med genrose spadajo vsi bivši ministrski predsedniki. Ne more pa postati genros vsak minister, tudi če je dolgo vrsto let služil državi. Odloča samo njegova osebnost. Genros mora biti že nekaka zgodovinska osebnost, ki uživa splošno avtoriteto. Ti genrosi so svetovalci krona. Nihče jih za to ne imenuje ali k temu pozove, vendar pa so tudi in z njimi vsakdo računa. Genrosi so neke vrste

viseči sistem

pri katerem se izvrševatelj pojavlja samo kot zastopnik in obratno odločujoči se da zastopati in se ga torej nikdar ne more pozvati na odgovor. Genrosi krijejo monarha, ker so njihovi nasveti največje važnosti, na drugi strani pa vendarle sami ne odločajo, marveč samo svetujejo. Na ta način stoji krona vedno iznad dnevnih dogodkov, a

nihče ni odgovoren

in tako ne more nikdar priti zaradi tega do kakšnega konflikta. Tako si je treba tolmačiti tudi sedanjo demisijsko japonske vlade. Ta demisijska je izraz pokore, ker se smatrajo vsi člani vlade odgovorni za napad na mikada.

Pogajanja med Rumunijo in Rusijo

Včeraj so se sestali v Rigi rumunski in sovjetski delegati v svrhu pogajanj za sklenitev nenapadne pogodbe

Bukarešta, 9. jan. g. Današnji tisk obširno komentira prvi sestanek ruskih in rumunskih delegatov v Rigi. Pri kateri priliki je ruska vlada predložila svoje predloge na rumunske predloge. Časopisje je soglasno mnenja, da mora pogodba vsebovati tudi garancije glede besarabske meje. Rumunija je pripravljena dovoliti Rusiji koncesije v pogodbenem besedilu, če bi sovjetska vlada iz notranje-političnih vzrokov ne priznala določb londonskega pakta glede Besarabije. Stvarno mora biti jasno, da se pogodba nanaša tudi na besarabsko mejo. V tem oziru so vse stranke strnjene za vlado. Listi izražajo nado, da bo sovjetska Rusija, ki ji je mnogo na tem, da se sklene z Rumunijo nenapadna pogodba, sprejela te pogoje.

Rumunski poslanik v Rigi Sturza, ki vodi pogajanja, je včeraj odpotoval v Varšavo, kjer bo obvestil zunanega ministra Ghiko, ki biva sedaj tamkaj na obisku, o vsebini sovjetskih predlo-

gov. Pogajanja se bodo baje jutri nadaljevala. Z liberalne strani se izjavlja, da je treba vlado v njenih prizadevanjih za doseglo nenapadne pogodbe s sovjetsko Rusijo podpirati in sicer zaradi tega, ker bo ta pogodba nov korak za ohranitev miru v vzhodni Evropi in obenem večja garancija za varnost Rumunije. Pogodba pa mora na vsak način garantirati besarabske meje.

Pariz, 9. jan. AA. Havas poroča iz Rima, da je rumunski finančni minister Argetojano dal o priliki svojega prihoda v Rim izjavo predstavnikom italijanskega tiska glede Rumunije. Med drugim je rumunski finančni minister Argetojano smatral za potrebno, da precizira v odgovoru na neko vprašanje svoje stališče do sovjetske Rusije. Argetojano je dejal, da je prepričan, da sovjetska Rusija ne bo nikdar napovedala vojne Rumuniji ter da je on največji pristaš iskrenega sporazuma s sovjetsko Rusijo.

Laval bo izvedel samo malo rekonstrukcijo svoje vlade

Zaradi odpora levice je opustil misel na široko koncentracijo ter bo najbrž ohranil sedanjo sestavo vladne večine

Pariz, 9. jan. g. Govori se, da je zunanji minister Briand poslal ministrskemu predsedniku Lavalu pismo, v katerem mu sporoča, da spričo svojega razrahljanega zdravja ne more dalje voditi zunanega ministrstva in ga prosi, naj čimprej na njegovo mesto imenuje drugega zunanega ministra. Ta Briandov sklep — če bi se uresničil, ni prišel nepričakovano, ker je že dolgo znano, da Briandovo zdravstveno stanje ni ravno najboljšo. Politična situacija pa se zaradi Briandove demisijske ne bo spremenila, ker je že več kot 24 ur sigurno, da bo Laval po sestanku parlamenta, ki bo v torek ali sredo prihodnjega tedna, izročil predsedniku republike ostavko celokupne vlade. Splošno se naglašja, da bo tudi sestava nove vlade poverjena Lavalu. Laval bo najbrž skušal razširiti svojo večino proti levici ter bo v tem primeru ponudil več mest radikalom. Na drugi strani pa je več kot sigurno, da bodo radikali, ki so že pri več ministrskih prilikah odklonili sodelovanje v Lavalovi vladi, tudi to pot odklonili koalicijo z desnico. V teh okoliščinah se bo moral Laval zopet poslužiti svoje dosedanje večine in sestaviti vlado, ki bo najbrž precej slična sedanji. V tem primeru bi Laval prevzel tudi zunanje ministrstvo. O sestavi nove vlade se bo končno javno odločilo v drugi polovici prihodnjega tedna.

Sklicanje

Narodne skupščine

Beograd, 9. januarja. M. Narodna skupščina je sklicana k rednemu danju za 15. januar. Na prvi seji nega zasedanja se bo Narodna skupščina definitivno konstituirala ter izvolila predsednika, dva podpredsednika, štiri tajnike in skupščinske odbore. Do takrat se bo konstituiral že tudi senat, tako da se bo najbrž že 18. t. m. vršila svečana otvoritev zasedanja narodnega predstavništva s prestolnim govorom.

Učiteljski senat zboruje

Važna posvetovanja vodstva banovinske sekcije JUU Težnje in želje naših učiteljev

Ljubljana, 9. januarja.

Davi se je sestalo vodstvo banovinske sekcije JUU k važnemu posvetovanju, ki se ga udeležujejo ožji in širši odbor banovinske sekcije, nadzorni odbor in predstavniki 33 okrajnih učiteljskih društev iz vse banovine. Zborovanje se je pričelo v risalnici moškega učiteljskega doma, kjer ga je otvoril ob 10.30 predsednik banovinske sekcije g. Ivan Dimnik z nagovorom o najvažnejših učiteljskih zadevah.

Po novem uradniškem zakonu imajo sestanki širšega sosveta še važnejši pomen kot prej, ker nadomeščajo izredne banovinske skupščine. Da se vse delovanje važne učiteljske organizacije izpopolni in napravi učinkovitejše, bo treba prirediti poslovniške in pravilniške, zlasti pa še poslovniške za sreska društva. Poslanica Nj. Vel. kralja učiteljskemu stanu ob priliki zadnjega kongresa je poudarjala važnost učiteljskega in delovanju učiteljskega je bil s tem podan izrazito nacionalen značaj. Za dosego teh ciljev pa morajo zborovalci vplivati na ves stan, da se strne k delu za preporod javnosti v pravcu vseobčje strpnosti. Tudi poslanci bodo gotovo radi podpirali težnje šolskega in učiteljskega stanu, a pri nameščanju naj se upošteva službena in strokovna kvalifikacija, ker organizacija ni nikaka posredovalnica za službe in službena nameščanja so zgolj za deleve prosvetnih oblasti. Učiteljsko je dobilo tudi prav lepo priznanje od vodstva SKJ za svoje vplivno sodelovanje.

Kar se gospodarskih teženj tiče, je treba plače presojati glede na cene živil in ostalih življenjskih potrebščin. Mnogo kontraktualnih učiteljev in učiteljskih abiturientov čaka na službe. Članstvo JUU naj se zaveda, da bo solidarno gotovo doseglo zmago.

Glavni tajnik g. Kobač je podal obširno tajniško poročilo, ki iz njega posnemamo na kratko naslednje glavne točke: Sledovi notranjega društvenega delovanja se kažejo tudi v vsem javnem življenju. Organizacija je pa ustanovila tudi odseke za šolski radio, novinarski odsek, ekskurzijski odsek in gospodarski odsek in zaradi pomnožitve tajniških poslov je bil nameščen za drugega

tajnika g. Kumelj Metod, učitelj na ljubljanski gluhonemnici. Banovinska sekcija šteje sedaj 33 sreskih društev, pripravila pa se še delitev nekaterih društev, kakor bodo to pokazale terenske prilike. Ocenjevanje naturalnih stanovanj pomeni za učiteljsvo nov udarec, zlasti zato, ker so stanovanja navadno cenjena previsoko. Banovinska sekcija se je zato obrnila z utemeljeno spomenico na naša ministra g. dr. Alberta Kramerja in g. Ivana Puclja ter predlagala l. ocenitev naturalnega stanovanja za učiteljsvo naj ne bo višja od stanarine po šolskem zakonu iz l. 1929, 2. odtegljaji za naturalna stanovanja naj se stekajo v blagajne občin, ki bodo s tem interesirane na zidanju naturalnih stanovanj. Šolski upravitelji naj imajo brezplačna stanovanja.

Sekcija dela tudi na tem, da izide čimprej zakonska določba glede dajatev učiteljske v naravi, kakor mu to priznava zadnji zakon o narodnih šolah. Večkrat je sekcija intervenirala tudi pri banski upravi in pri ministrstvu zaradi premestitev in nameščenja zlasti kontraktualcev.

Iz poročila o delu v odsekih posnemamo da so pristaneke za ustanovitve gospodarskega odseka že dale skoraj vse naše ustanove. Uspešno so delovali tudi šolsko-upravni odsek, odsek za narodno izobraževanje, za nadaljevalno šolstvo, za šolski radio, ki je priredil 14 šolskih oddaj in objavil program do velike noči, sodelujejo pri radiu najrazličnejši strokovnjaki in s februarjem bo uvedeno redno poročanje o raznih zanimivostih za mladinu. Med najagilnejšimi je odsek Učiteljskega pevskega zbora, ki dviga stanovski ugled, a odsek za učiteljski naraščaj posveča vso pozornost bodočim kolegom. Za ljubljanski učiteljski naraščaj je na razpolago posebna soba s čitalnico in radioaparatom ter učiteljski in učiteljskega stanovanja ter učiteljskega in učiteljskega stanovanja in pedagoške liste zastoj. Mladinska Matica skrbi za redno izdajanje »Našega rodat« ter za izredne publikacije. Tudi ostali odseki za šolsko zgodovino, novinarski in ekskurzijski odsek dokazujejo široko udeleževanje te velike stanovske organizacije.

Ob zaključku lista važno zborovanje, ki mu želimo največjega uspeha, še traja.

Odločen nastop Amerike

Amerika zahteva od Japonske spoštovanje pogodb — Pred skupno akcijo podpisnikov Kelloggove pogodbe

Washington, 9. januarja. s. Ameriška vlada je poslala Japonski in Kitajski noto o mandžurskem sporu, v kateri povdarja, da se namerava Amerika strogo držati določb, ki jih vsebuje pogodba med devetimi državami iz leta 1922. Nota ugotavlja še enkrat ameriške pravice v Mandžuriji in naglašja, da Amerika ne bi mogla trpeti kakršnega koli kršenja politike zaprtih vrat v onih krajih. Razen tega Amerika ne bi mogla priznati nobene pogodbe in nobenega sporazuma, ki bi bil sklenjen izven okvirja Kelloggove pogodbe.

Državni tajnik Stimson je izročil to noto zastopnikom vseh devetih signatarnih držav pogodbe iz leta 1922 v

Washingtonu in izrazil nado, da se bodo priključile temu koraku.

Tajnik zunanega ministrstva v Tokiju je izjavil med drugim, da more biti Amerika mnenja, da je Japonski v Mandžuriji kršila administrativno nedotakljivost, toda dejstvo je, da izvaja nankinška vlada administrativno avtoriteto samo nominalno. Pristavil je še, da Japonska akcije v Mandžuriji ne more spreminjati, ker je z njo uvedla samo najpotrebnejše varnostne mere za zaščito svojih interesov in zakonitih pravic. Razen tega mora naglasiti, da nima namena doseči več kot to, da česar ima po obstoječih pogodbah pravico.

Proslava rojstnega dne Nj. Vel. kraljice

Beograd, 9. januarja. M. Povodom današnjega rojstnega dne Nj. Vel. kraljice, se je vršila ob 11. v saborni cerkvi svetana služba božja. Cerkvene obrede je opravil osebno patrijarh Varnava, prisostvovali pa so Nj. Vel. kralj in kraljica, člani vlade, oficirski zbor in mnogobrojno občinstvo. Na dvoru ni bilo osebnih sprejemov, pač pa so ugledni Beograščani vpisovali svoje čestitke v dvorno knjigo v maršalatu dvora

V četrtek 14. t. m. v Unionu

DOBRODELNA AKADEMIJA

na korist „Pomožne akcije“!

Z banske uprave

Ban dravske banovine dr. Drago Marušič v torek 12. t. m. ne bo sprejemal strank, ker bo službeno odsoten.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 9. januarja. AA. Vremensko poročilo direkcije državnih železnic v Ljubljani po stanju ob 8. jutraj: Bistrica-Bohinjsko jezero +1, sneži, snega 15 cm. Brežice +4, dež, Celje —1, dež, Dravograd Meža +1, dež, snega 20 cm, Jesenice +3, dež, snega 15 cm, Kočevje +7, dež, Kotoriba +4, dež, Ljubljana gl. +5, sneži, Ljutomer +6, dež, Maribor gl. +4, dež, snega 10 cm. Novo mesto +4, dež, Sent Janž na Dolenjskem +5, dež, Tržič +4, dež, Rakek +2, sneži.

Ljubljana, 9. januarja. JZSS je prejel davi poročila, da sneži povsod, vendar je sneg južen.

Borzna poročila.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.10, Pariz 20.12, London 17.47 in pol, Newyork 513 in tri četrte, Bruselj 71.30, Milan 26.10, Madrid 43.35, Amsterdam 205.65, Berlin 121.75, Sofija 3.72, Praga 15.21, Varšava 57.45, Bukarešta 3.08.

LJUBLJANSKA BORZA

danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Devize: Amsterdam 2256.05 do 2262.89, Bruselj 782.21—784.57, Curih 1097.85 do 1101.15, London 187.83—195.33, Newyork 5608.56—5625.56, Pariz 220.72—221.38.

V borbi zoper najhujšo morilko

Iz delovanja protituberkuloznega dispanzerja v Ljubljani v prvem četrtletju

Ljubljana, 9. januarja.

Največji sovražniki človeštva smo se postavili sistematično po robu v Ljubljani šele lani jeseni. Jetika, socialna bolezen, pobira ljudi seveda tudi pri nas, saj je tudi pri nas doma beda. In toliko je pri nas beda, da niti ne slutimo, saj je češče skrita, čeprav kriči do neba.

Z ustanovitvijo protituberkuloznega dispanzerja v Ljubljani smo dobili eno najvažnejših socialnih ustanov, kar nam dokazuje zlasti njegovo delo v prvem četrtletju.

Vsak dan popoldne je zdravniška čakalnica v palači OUZD polna ljudi, ki čakajo na zdravniški pregled, dispanzerijskega zdravnika. Otroci vrtih oči in blodi obrazov, drobni, čakajo plahi. Dijaki nerazumno prestopajo in pokaljšavajo, delavci pa strme v tla. Med njimi so tudi shirane matere, starejši možje, nekaj jih je pa navidez zdravih, rdečelicnih. Zdravnik je vedno preobremenjen z delom.

Do konca leta je obiskalo dispanzer 295 pacientov, izmed teh je bilo ponovno preiskanih 22.

Odpri tuberkulozo so ugotovili v 16 primerih, zaprti pa v 99, sumljivih bolnikov za jetiko je bilo 13. Tuberkulozo slez in skrofulozo so ugotovili v 58 primerih in v 21 primerih druge bolezni. Zdravih je bilo samo 46 posetnikov.

15. decembra je bila nastavljena stalna zaščitna sestra, ki je napravila že 34 obiskov na domovih dispanzerjevih varovancev. Povsod je ugotovila razne higijenske nedostatke v stanovanjih, ki so jih večinoma zakrile skrajno slabe socialne priroke, pa tudi neznanje in malomarnost. Najslabše je v tem pogledu v naših predmestjih.

Dispanzer je obiskalo 115 dijakov, dijakinj, odnosno učencev raznih šol. Dispanzerju pošilja na pregled ljudi tudi mestni fizikat, mnogo jih pride samih od sebe in odkrije jih ter povabi zaščitna sestra.

Dispanzerju primanjkuje bolniški in zavetiščni prostori, skrbi pa za hišno as-

nacijo, kolikor je pač mogoče. Češče je seveda nemogoče kaj storiti, ker mnogo jetičnih stanuje v izredno pomanjkljivih stanovanjih s številnimi družinami. Malih, higijeničnih stanovanj največ primanjkuje in ljudje hirajo v nezdruhljivih, tesnih stanovanjih in poleg tega še zastrupljajo okolice. Kaj pomeni, če jetičnik živi skupno z otroci in skupnem in še zatoreh prostoru, ki je češče kuhinja in spalnica obenem — ni treba posebej naglašati. V celotni in racionelni protituberkulozni borbi so bolnice, ljudska zdravilišča in zavetišča neobhodno potrebni. V Ljubljani ni poskrbljeno niti za desetino jetičnikov z odprto tuberkulozo, ker nimamo za nje potrebnih zdravstvenih zavodov. Zaradi tega je pa protituberkulozna borba tem bolj otežena, čen ter so uspehi manjši.

Idealna protituberkulozna borba je, če je izpolnjena tako, da jo vodijo po načelu ekspozicijske profilakse, t. j. da preprečijo vsako infekcijo. To je pa v naših razmerah še težko storiti, poslužujejo se pa dispanzerijske profilakse, omejujejo širjenje jetike ter splošno blaže težke posledice tega strašnega zla. Vendar so pa najino potrebne tudi za takšno protituberkulozno borbo zdravstvene ustanove, n. pr. stalne kolonije, preventorij, gozdna šola itd.

Zato čakajo protituberkulozno ligo še ogromne naloge, ki jih pa seveda ne bo mogla izvršiti popolnoma sama, če se ne bomo zavedali vsi svojih svetih dolžnosti, zavedali. Česa smo dolžni pred družbo in da je sleherni posameznik poklican in odgovoren skrbeti po vseh svojih močeh, da smo srečni in zdravi vsi. Cilj protituberkulozne borbe je v glavnem zaščititi družbo pred tuberkulozo, vsi smo pa gotovo dolžni podpirati to stremljenje.

Protituberkulozni dispanzer namerava letos ustanoviti tudi poseben oddelek za akademike in v svrhu sistematične, periodične zdravstvene kontrole nad njimi, kakršni so že urejeni po drugih vsoučiliških mestih v naši državi.

Potovalna pisarna

Važne informacije za one, ki hočejo potovati po svetu

Jugoslavija.

Generalna direkcija drž. železnice v Beogradu dovoljuje polovično vožnjo na povratku za sledeče velesojnice:

V Lelipgu, ki se bo vršil v času od 6. do 16. marca 1932. Olajšava velja za tja od 2. do 14. marca, za nazaj od 7. do 21. marca.

V Pragi, ki bo od 13. do 20. marca t. l. Olajšava velja za tja od 8. do 18. in za povratek od 14. do 24. marca t. l.

V Budimpešti, ki bo od 17. do 21. marca. Olajšava velja za tja od 13. do 20. in za nazaj od 17. do 25. marca t. l.

Na Dunaju, ki bo od 13. do 20. marca. Olajšava velja za tja od 9. do 19. in za povratek od 13. do 25. marca t. l.

V Bazlu (Švica), ki se vrši od 2. do 12. aprila. Olajšava velja za tja od 28. marca do 11. aprila in za povratek od 3. do 16. aprila t. l.

V Tel - Avivu (Palestina), ki bo od 7. do 30. aprila. Olajšava velja za tja od 2. do 27. aprila in za nazaj od 9. aprila do 9. maja t. l.

V Milanu, ki bo od 12. do 27. aprila. Olajšava velja za tja od 8. do 25. aprila in za nazaj od 13. aprila do 2. maja t. l.

V Poznanju, ki bo od 1. do 8. maja. Olajšava velja za tja od 27. aprila do 6. maja, za nazaj od 2. do 12. maja t. l.

V Parizu, ki bo od 4. do 18. maja. Olajšava velja za tja od 1. do 16. maja in za nazaj od 5. do 20. maja t. l.

Češkoslovaška.

Železniški popust 50% je dovoljen za časa zimске sezone obiskovalcem naslednjih Tatranskih kopališč: Hrebienok, Matliary, Nove Štrbske Pleso, Smokovec Dni, Smokovec Stary, Smokovec Novy, Štrbske Pleso, Tatransky domov, Tatranska Kotlina, Tatranske Poljany, Tatranska Lomnice in Vyšnie Haagy. Pogod. — petdnevno bivanje.

Razno.

Otvoritev nove železniške proge v Bolgariji. Pred kratkim je bila otvorjena nova železniška proga Knjovnik - Kardjali kot podaljšek proge Rakovski (postaja na progi Sofija - Philippopol - Carigrad) — Knjovnik Sedanja proga Rakovski-Kardjali, ki bo še sedaj podaljšana do Mastanije, je dolga 98 km in so morali zaradi nje razstreliti mnogo tunelov. Zaradi te nove železnice bo odprto sedaj znamenito tobačno polje južne Bolgarije.

Nove udobnosti za bivanje tujcev v Italiji. Na pobudo komisarjata za tujski promet so policijske oblasti odredile, da se omili policijsko nadzorstvo nad tujci, ki so prišli v Italijo, bodisi glede odpočitka, bodisi radi razvedrila in ki se ne zadržijo več kot tri mesece. Tako je odpravljena odredba, da se mora tujec prijaviti večkrat v raznih krajih, kjer prebiva. Sedaj zadostuje enkratna prijava pri vstopu v Italijo. Gen. direkcija drž. policije je izdala podrejenim oblastem odlok, glasom katerega morajo te iti tujcu posebno turistu na roko, z njim dostojno in prijazno ravnati in izogibati se, da bi se izletniku delale kakšne ovire.

Primavera Siciliana 1932. Za obisk Sicilije so dovoljeni zopet isti železniški popusti kakor lani in sicer 50%. Olajšava velja od 1. januarja do 30. junija t. l. Vozovnica velja 45 dni.

Anketa o meri in obliki opeke

Ljubljana, 9. januarja.

Ministrstvo za zgradbe je nedavno predlagalo, naj se uvede enotna mera in oblika opeke za vso državo. Pri nas je v rabi format 29 X 14 krat 6,5. doim naj bi imela nova opeka nekoliko manjšo obliko in sicer 25 X 12 krat 5,5.

V zvezi s tem je napisal daljšo razpravo inž. g. Stanko Dimnik v »Trgovskem li tuc, v kateri se zavzema za večjo obliko, oziroma za ohranitev sedanje, včeraj dopolne se je pa v prostornih Zbornice za TOI vršila anketa glede standardizacije mere in oblike opeke za vso državo.

Ankete so se udeležili inspektor inž. Viktor Skaberne za bansko upravo, inž. Mikli za mestni gradbeni urad, inž. dr. Alojzij Kralj za mehanični tehnični institut univerze, člani inženjske komore gg. inž. Evgen Rustja, inž. Dragutin Fatjer, inž. Stanko Dimnik, za Udrženje inženjerov in arhitektov inž. Ladislav Bevc, za drugo stavbni mojstrov in za Udrženje graditelja, sekcija Ljubljana g. Mirosavl Zupan, za Zadrugo zidarskih mojstrov g. Jernej Hlebs, za gradbeno podjetja in za Stavbno družbo d. d. g. dr. Lunaček, za »Tönnies« d. d. g. Emil Tönnies, za »Gradi-dom« g. Ivan Ogrin, za Ljubljansko gradbeno družbo g. Ivan Bricej, od opekarnarjev pa gg. Karol Jelovšek, Franc Kotnik in g. Tönnies in dr., dalje inž. Jaroslav Förster, inž. Albin Černe kot zastopnik gradbenega urada v Mariboru in zastopnik Zdrženih opekarn d. d. Ljubljana g. Kara.

Glede oblike opeke se je razvila daljša debata, v katero so posegli inž. Dimnik, inspektor Skaberne, inž. Kral in drugi. Po vsestranski debati se je od 20 navzočih zastopnikov izreklo 17 za uvedbo velikega formata, odnosno za ohranitev sedanje oblike opeke, kar je posebno za naše narodno gospodarstvo in naše klimatične razmere edino umestno. Obligatna uvedba izključno malega formata kakor ga predvideva načrt zakona bi bila za naše razmere neprimerna in naravnost nemogoča. To pa zlasti glede na adaptacije in popravila starih poslopj.

Deputacija inž. Dimnika in stavbnika g. Briceja je potem posetila ministra za trgovino in industrijo dr. Kramerja in mu pojasnila težnje stavbe stroke. G. minister je obljubil svojo pomoč.

Nov sneg

Ljubljana, 9. januarja.

Kakor v dokaz našim včerajšnjim pritožbam zaradi beračev, res danes sneži, kakor bi berač trgal. Mokre cunje padajo z neba že vse dopoldne, da so strehe že bele, ljubljanske ceste in ulice pa pokrite z najčudovitejšo brzo. Smučarji se snega vselej s prav mešanimi občutki, saj je sneg tako moker, da s smuko tudi še jutri ne bo nič, če ne potegne mrzel veter, suh sneg bi pa raje imeli tudi siromaki, ki nanj čakajo kakor na blagoslov z neba. Prazniki so namreč brezposelne, še bolj pa postopajo ozivili, da so berači postali prava nadloga vsemu prebivalstvu. Postal so že tako predrzni, da se izdaja vsak šnopsar za brezposelnega mučenika socialnih razmer, zato pa marsikdo postane tudi nasilen, razbija po vratih in kriči ter psuje, če ne dobi vsaj dinarja. Za kruh tem škodljivcem pravih rezevov seveda ni, navadno so pa siti že tudi zganja.

Ko bo mestna občina najemala delavce za kidanje snega, naj torej prav pazljivo izbira, da pridejo do kruha res delavljivi družinski očetje in delavci, ki so brez lastne krivde izgubili zaslužek. Gotovo bo moč dočakati še globok sneg, da bo tudi železnica rabila delavce, tako da bo olajšana vsaj največja beda. Snega se pa vselej tudi čevljarji in drugi obrtniki, ki letos vsi tožijo, kako imajo malo dela, saj so nekateri morali odpustiti večino svojih pomočnikov ter delajo le še z učenci. Čeprav sneg prinaša tudi marsikaj hudega, vendar je pa marsikomu tudi v veselje in tolažbo, saj se morajo odprti občinski blagajne, kjer so pripravljene velike vsote za spravljanje snega. Ker na ta zaslužek čaka velika množica res potrebnih rezevov, zato naj občina z deli prične takoj v največji meri, saj je zaslužek ljudem, ki radi delajo, mnogo večja podpora, kakor so uspehi vseh pomožnih akcij.

Prostovoljno gasilno društvo Spodnja Šiška priredi svojo običajno

PREDPUSTNO VESELICO v nedeljo dne 10. januarja 1932 v hotelu »BELLEVUE«. Začetek ob 18. uri. PLES.

Radiooprogram

Nedelja, 10. januarja.

8. Ing. Eiselt: Mlekarnstvo; 9. Prof. Jarc: Regulacija Ljubljane in kultivacija ljubljanske barja; 9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10. P. dr. R. Tominec: Galerija slovevitih konvertitov; 10.30: Dr. Pavel Brežnik: Basel; 11: Salonski kvintet; 12: Čas, poročila, plošče; 15: Dr. Fr. Veber: Poročila o rezultatih experiment. fonetične studije; 15.15: Dekliška ura: gđ. A. Lebarjeva; 16: Pogled v dvorano prednikov; 15.45: Dvoboj na harmoniki: Magister in Kokalj; 16.15: Samospevi g. Lovra Korencana; 16.45: Salonski kvintet; 20: Komorni trio: violina ga. Brandlova, čelo ga. Lobe-Folger, klavir g. Štritar; 21: Samospevi g. Marjana Rustja; 21.45: Salonski kvintet; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 11. januarja.

12.15: Plošče; 12.45: Dnevne vesti; 13: Čas, plošče, borza; 17.30: Salonski kvintet; 18.30: Prof. Fr. Pengov: Iz anatomije in fiziologije človeškega telesa (mesna ali rastlinska hrana?); 19: Dr. I. Burian: Čestina; 19.30: Zdravstvena ura: Zima in zdravje II. del, direktor dr. Ivo Pirč; 20: Leharjev večer: sodelujeta ga. Štefka Poličeva in g. Jože Gostič, solista ljubljanske opere; 20.45: Operetna glasba, izvaja salonski kvintet; 22: Čas in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Krst Jugovičev

V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije je na odru naše opere uprizorila Jugoslovenska Sokolska Matica v Ljubljani Mance Komanove trodejsko igrjo z naslovom »Krst Jugovičev«. Avtorica je napisala to svoje delo po naročilu in — kakor je zabeležil na naslovu tiskane igre — »s posebnim ozirom na Sokolstvo«. Marljiva naša kulturna delavka je izvršila težko nalogo in kakor je dokazoval pri snočnji predstavi sprejem njene igre po članih Sokola, je Mance Komanova ustregla željam Sokolov z uspehom.

V kritiko igre se mi ni treba spuščati, saj je prinesel »Slovenski Narod« že 31. decembra m. l. v štev. 295 tako izčrpen in pravilno oceno, da bi se le ponavljal. V propagandni igrici ni nobenega dramatskega zapleta in je v bistvu le opis ustanavljanja vaskega Sokola v obliki dialogov, monologov in nagovorov. Sokolski nasračaj imenuje avtorica »Jugovičev« in je dala igri z ozirom na bodoči krst novega sokolskega društva naslov Krst Jugovičev, ki ga pa ne vidimo. Če bi bila avtorica namesto besed o sokolstvu in namesto gladke ustanovitve novega sokolskega društva obdelala boje za sokolstvo na deželi in požrtvovalno delo sokolskih pionirjev med ljudstvom ter prikazala kljub konfliktom in najhujšim oviram dosežene sokolske uspehe, bi bila resnično ustvarila dram o. Zakaj le borba je dramatična.

Vzporedno z ustanavljanjem vaskega Sokola je uporabila Komanova še ljubzenski motiv. Peter ljubi Minko, edinko bogatega Balanta, ki si želi za zeta Toneta, takisto bogatega kmeta. Tudi Petrove borbe za Minko avtorica ni izvedla dramatično, nego se onemogoči lakomni Tone sam. Balant zve namreč, da je Tone iztikal po zemljiški knjigi, ali ni Balant morda vendarle zadolžen, in se je s tem seveda Balantu hudo zameril. Končno pa se Tone v pijanosti še izkaže nasilnega siroveža. Tako pade Minka Petru brez bojev v naročje.

Papirnatih govoranc in dolžin na zaključku igre je precej črtal že režiser g. Košuta; brez škode in na korist naglednega razvoja pa bi se naj krajšala še ponavljanja v 1. dejanju.

Svojem propagandnemu namenu igra vsekakor ustreza; po svoji tendenci je koristna, po svoji preprosti fakturi lahko uprizorljiva in jo bodo torej tudi najmanjši odri brez težko uprizorljali. Zlasti efektivni zaključni prizor z živo sliko Sokolov in Sokolicev ob sviranju sokolske korčnice bo brez dvoma povsod učinkoval navduševalno. O predstavi sami pa prihodnjic.

Trgovski ples

16. januarja 1932 v Unionu

Negode jazz, domača zabava, Cvirnov jazz — Gostuje g. Mirko Premelj. Obleka za vse promenadna. (Ofic. sprejem ob 8. uri. — Dekoracija. (Odobr. D. O. T. N.)

Narodno gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20.

Sobota, 9.: Dve nevesti. C. Nedelja, 10. ob 15.: Jurček. Mladinska predstava. Premijera. Izven. Ob 20. Zapravljuje. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 11.: Cvrček za pečjo. B.

Drvi ob 20. se vzpizori v drami Golarjeva vaska igra »Dve nevesti« za red C. Glavne vloge so v rokah gg. P. Juvanove, Boltarjeve, Vide Juvanove in Rakarjeve ter gg. Cesarja, Levreja, Gregorina, Bratine, Pluta in Jermama. Režija je Lipahova. Za predstavo veljajo običajne dramske cene.

Premijera nove mladinske igre. Ravatelj Pavel Golia je napisal novo mladinsko igrjo, ki se naslanja na vsebino narodne pripovedke »Pavliček in Vetrar«. Naslov te vsele pravljice je »Jurček«. Tudi to delo ima vse vrline Goliovega peresa. Jezik lep, čist, tekoč, vsebina ljubljiva, prikupna in sprejemljiva za vsakogar. Dejanje se popolnoma naravno razpleta in se bo delo brez dvoma priljubilo tako pri mladini, kakor tudi pri odraslih. Premijera je v nedeljo 10. t. m. ob 15. po običajnih dramskih cenah.

Repriza Raymundove čarobne igre »Zapravljuje« v običajni zasedbi in režiji g. Cirila Debeveca bo v nedeljo 10. t. m. zvečer ob 20. v naši drami. Pevske točke spremlja del opernega orkestra pod vodstvom g. Lipovska. Za predstavo veljajo znižane cene.

Božična igra »Cvrček za pečjo« se vzpizori v ponedeljek, dne 11. t. m. za red B.

Premijera trodejske veseloigre »Ravna kot cerkevna miš«, ki jo pripravlja naša drama v režiji prof. Šesta, bo tekotom prihodnjega tedna.

OPERA.

Začetek ob 20.

Sobota, 9.: Luiza. E. Nedelja, 10. ob 15.: Carmen. Izven. Znižane cene. Ob 20. Dežela smehljaja. Izven. Znižane cene. Ponedeljek, 11.: zaprti.

Drvi ob 20. se poje v operi »Luiza« pod taktirko ravnatelja Polića. Naslovno vlogo poje ga. Gjungenac, mater ga. Spanova, očeta g. Primožič. Julien je g. Gostič. Predstava za red E.

Nedelja v ljubljanski operi. Popoldne ob 15. se poje po znižanih cenah opera Carmen z gospo Thierryjevo. Ribičev, Ivičem in Primožičem v glavnih vlogah. Dirigira ravnatelj Polić. Zvečer ob 20. se

ponovi »Dežela smehljaja« z gospo Poličevom in Ribičevom ter gg. Banovcem. Zupnam in Pečkom v glavnih vlogah. Sprememba večernega repertoarja je bila potrebna radi obolevosti g. Janka. Za predstavo veljajo znižane cene.

Beležnica

Koledar.

Danes: Sobota, 9. januarja katoličani: Julijan, Nikosava, pravoslavni: 27. decembra: Stefan.

Jutri: Nedelja, 10. januarja katoličani: Pavel, Dobroslov, pravoslavni 28. decembra: 20.000 mučenika.

Današnje prireditve.

Kino Matica: »Planine v plamenu« (Luis Trenker).

Kino Dvor: »Nasilje«. Kino Ideal: »Skrivnost rdeče mačke«. ZKD: »Ciklus najnovjših kulturnih filmov« v Matici ob 14.30 in 18.

Večer »Jadranske Straže« v Unionski dvorani.

Društvo »Soča«: predavanje prof. Jarca ob 20.30 pri Levu. Sokolsko društvo v Moštah: akademija v sokolskem domu ob 20.

Prireditve v nedeljo.

Kino Matica: »Planine v plamenu« (Luis Trenker).

Kino Dvor: »Nasilje«. Kino Ideal: »Skrivnost rdeče mačke«. ZKD: »Ciklus najnovjših kult. filmov« ob 11. dop. v Matici.

Lutkovno gledališče Ljubljanskega Sokola ob 16. v Narodnem domu.

Dežurne lekarne.

Danes in jutri: Bahovec, Kongresni trg 12, Ustvar Sv. Petra cesta 78, Hočevar, Ljubljana VII. Čelovška cesta 34.

Zimske suknje, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri J. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

Popravek

Sklicujoč se na člen 26. in 27. zakona o tisku z dne 6. avgusta 1929 Vas v imenu svojega klijenta g. Karla Šparhaka, župnika v Lomu nad Trzicem, najjujndneje pozivam, da priobčite v naslednji št. I ali II »Slovenskega Naroda« v istem delu lista in z istimi črkami, pod istim naslovom, naslednji popravek članka, ki ga je priobčil »Slovenski Narod« dne 25. novembra 1931 v številki 269 na strani drugi, v četrtem stolpcu pod naslovom: »Turisti nikar v Lomu« in s podpisom Ahasver:

Turisti nikar v Lomu! Ni res, da je v nedeljo dne 22. novembra 1931 stopil na prižnico v Lomu nad Trzicem mlad gospod, srednje postave, sreprega pogleda in ostrih potez, res pa je, da je stopil na to prižnico župnik v Lomu. Ni res, da »je njegova pridiga bila druga posebnost«, res pa je, da pridige ni bilo, ampak je župnik bral pastirsko pismo jugoslovenskih škofov, ki med drugim obsoja, tudi kult nagote in vsebuje stavček »Da se je običaj nagote začel širiti tudi v planinske kraje.«

Ni res, da »so dejali gospod na prižnici«, da je šel tudi čez našo vas »tosa palet moški brez srajce, »res pa je župnik, pri tem odstavku pastirskega pisma omenil: »Tako ste lani celo na pozivnik Sv. Rešnjega »telesa, videli, da je šel po cesti mimo cerkve in skozl vas skoro gol moški brez srajce, ravno ob času, ko ste se začeli zbirati k procesiji.«

Ni res, »da je bilo rečeno: »Vzemite palico in ga naklestite, res pa je, da župnik tega ni rekel, in da ni rabil besedi, ki bi kaj takega pomenile, ampak je le svetoval, da je treba vsakogar, ki gre brez srajce skozl vas, odločno pozvati, naj se obleče in ga na nedostojnost opozoriti.

Ni res, da »so le gospod hudi.« res pa je, da tudi župnik v Lomu, kot vsak dostojen človek, smatra za nedostojno, če cela gruča turistov hodi skozl vas Lom brez srajc in tudi ženske brez bluz, kot se je to že ponovno zgodilo.

Karel Šparhakel, župnik v Lomu.

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

Poglavje iz krvavih borb z zlikovci ameriškega podzemlja

Nasilje

George Bancroft — Esther Ralston

Predstave danes ob 4., ½ 8. in 9. uri zvečer — jutri v nedeljo ob 3., ½ 5., 6., ½ 8. in 9. uri zvečer. Premijera! Cene 4 in 6 Din.

Sport

— SK Ilirija. Skupen odhod h klubskemu dnevu v Planico je danes ob pol 4. popoldne. Po tekmi sledi volitev novega odbora. Redne seje smučarske sekcije se vrše vsak ponedeljek ob 8. v kavarni »Evropa«.

— Tečaj za smučke vadijte na Kravcu (1700 m) pod vodstvom g. inž. Koudelke ob 17. do vključno 27. januarja in ne ob 13 do 24. t. m., kakor je bilo prvotno določeno. Skupen odhod bo dne 16. z avtobusom izpred kavarne Evrope ob 12.05 do Cerkljan.

— Motokolesarski klub Ilirijac. Jutri razdelitev nagrad sezone 1931 v restavraciji Slepji Janez. Začetek ob 15. uri. Postajašče avtobusov in električne cestne železnice.

Na domu pri Lovšetovih

Pravi dom zadovoljnosti — O koncertnih nastopih gospe in gospodične Lovšetove

Ljubljana, 9. januarja. Tam na Mirju v Murnikovi ulici je čedna prostorna vila, ne premoderna in še manj staroverska, ampak takole, kakor pravimo, solidna in prijazna. Okrog in okrog nje je pa vrt, da je dom vse leto v cvetju in zelenju. Pozimi seveda ni cvetja in zelenja, ker bi ne bilo v redu in v Ljubljani tudi še nimamo zimzelenih vrtov, ki so drugje zlasti po velikih mestih že celo moderni. Iz snega gledajo vrh visokih, gosto s trdimi zelenimi rožicami

gradu, kamor je prišlo na koncert posebnost mnogo Korošcev čez mejo. Povsod je bila največje pohvale deležna naša sopranistica prav tako kakor pri prireditvi na materinski dan v ljubljanski operi in ob materinskem dnevu Kola jugosl. sester v hotelu Union. Šest koncertov je priredila v radiu, kjer je sama ali s hčerko Majdo ter tudi z drugimi pevci večidel ponovila programe s koncertov. Tudi prošnji železničarskega glasbenega društva »Sloga« se je ga. Lovšetova odzvala in sodelovala pri »Samsonu in Delilu« v Ljubljani in Mariboru, v Rogatu in Rogaski Slatini je pa prav rada pela na sokolskih koncertih. Med svoje najlepše partije je štela

Pavla Lovšetova

Majda Lovšetova

obraslih štorov le mrazu kljubujući široki sivkasti listi rožnatega ohrova, jug je pa odkril plahite gostega zelenega motovilca. Torej povsod red, lepo soliden red, da je med rožami tudi nekaj zdravih sadnih dreves, poleti pa po gredah debeli kolera-ba in solata jezi gospodinj, ko uhaja v cvet. Na preneglo solato in na plevel in bramorje je pa še bolj hud gospodar, saj je tako red, če se na take stvari jezi bivši predsednik in sedanjí podpredsednik podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva.

Red je tudi, da doma gospod profesor Anton Lovše ni profesor, ampak samo sadjar, vrtnar in pa gospodar, kakopak, v kolikor se ne tice kuhinje in sploh gospodinskega resorja. Po pravicah tega resorja pa gospodinja odloča tudi na vrtu, kjer že na vse zgodaj čepi med gredami in pleve, sadi in ruje, a mož je za težje delo, kadar je treba kopati in gnojiti. Močan možak je in zdrav, pa mu težko delo dobro stori. Dolg je tudi, da mu ni treba ležev, ko škropi drevje, da se ne zareži načes, ali kadar obraja jabolka. Dvake plačje brez ružežni in tako je vse v redu, da ni jeze pri hiši in v njej vlada vedno tiha mirna zadovoljnost, ki je tako prijetno filisterska.

Pa Lovšetovi vendar niso filisterski, kerav so zadovoljni, zdravi, močni in sila prijazni. Tudi zato ne, ker so davki plačani v redu, še okrog hiše čutiš, da je v tem domu zadovoljnosti vedno vedro in veselje, saj se po vsem Mirju in tja čez Gradščico z vrta in iz oken razlega petje in žvakanje, vmes pa smeh in zopet smeh, kakor kraguljčki in zvonceki, pa tudi bobneč očetov grohot, da se Trnovčanke med gradami ozirajo proti Krinu v veselo pričakovanju, če ne grmi in zvečer ne bo treba vlačiti težkih kangelj z vodo ali — bog ne daj, z gnojnicjo po listih ne prilivaj! Pa kako zdrav in odkritosrčen je ta smeh, da človek kar ne more mimo, še težje pa vstane, če mu mama strežejo z vanilijnimi kiflicami, oče naliva voljno slivovko, Majda ponuja cigarete in jih Samo prižiga, vsi pa pazijo, če je še kaj treba. Tako je vse domače in ne da se dopovedati ljudem, ki čakajo na človeka druge, da mora biti zamuda, če prideš k Lovšetovim. Se to ni sitno, če nič ne razumete na muziko, pravzaprav je pa tudi boljše, ker bi bil na tem polju obisk vedno za domačimi.

Zadnjič sem se vendar podkopal z vsemi noticami, kar jih je bilo v listih o prihodnjem koncertu, da sem bil sila korajžen, ampak takoj sem bil raje tih, da bi mi ne bilo izpodleto, samo toliko sem prašal, ker se že toliko piše in govori med mladimi, zakaj gospe ne poje najmodernejših stvari, kar ji ultramoderni kritiki tako zamorijo.

Gospa Pavla se je samo posmejela z očmi in naredila malo nagajivo sobico in skomiznila:

»Srčno rada, če mi kritiki povedo recept, kako naj potem napolnim dvorano. Naša publika »se vedno« ljubi melodijoznost, namreč tista, ki polni koncertne dvorane, rada se pa ogne glasbene matematike. Saj bi riskirala, če bi že pred koncertom za dvorano in plakate brez ozira na dragi notni material ne bilo treba pripraviti nekaj tisočakov. Lani je bilo za prvi koncert v Filharmoniji treba 5000 Din brez taintjem.«

Ker mi pogovor o denarju vedno porokari dobro voljo, sem naglo zasukal, kako je bilo lani s koncerti in zvedel sem, da je gospa sama ali pa z gospodično Majdo pela veliko večkrat, kakor sem sodil. Torej marca sta umetnici imeli svoj veliki koncert v Filharmoniji v Ljubljani, ki sta ga v aprilu ponovili ravnotam in tudi v Celju in Mariboru. Povsod je zmanjkalo vstopnic. Pevsko društvo Maribor je ob 80letnici p. Hugolina Sattnerja izvajalo njegov oratorij »Assumptio« dvakrat v Mariboru in v Ljubljani, Celju ter Dravo-

gospa Pavla svojo vlogo v Rossinijevem »Stabat mater«, ki jo je pela z največjim uspehom s pevskim društvom Maribor, veseli se pa tudi najtoplejših aplavzov z akademije Sokola-matice in z akademije akademske mladine v Unionu. Kar se koncerta v ponedeljek v Filharmoniji tice, bodo na njem posebnost večera dueti za dva soprana. Umetnici bosta sicer peli po en Webrov in Schumannov duet, a mene naj-

Zdrav rod v zdravem kraju

Prebivalstvo viške občine se je v 24 letih podvojilo — Rojstva in umiranja

Vič, 9. januarja. Župnija Vič sicer se ne spada k Ljubljani, ker imajo na Viču svojega župana, a tudi Moste smo opisali pri šentpeterski župniji, kamor spadajo, čeprav se niso vasi te občine priključene mestu. Edino besedica »se najbrže« loči Vič in Moste od Ljubljane, a razmere in prebivalstvo obeh občin so domalega že popolnoma mestne. Zlasti velja to za župnijo Vič, kjer je res še kakih 30 kmečkih domov, ki

Počitek po kosilu v Mladinskem zavetišču na Viču

se bodo tudi v kratkem pomeščani ali — kakor raje pravijo občani — proletarizirali. S tem pri nas prevečkrat se pogrešno in zmotno tolmačenim izrazom se pa Vičani seveda ne smatrajo za sodrgo, ker že ves razvoj viške občine »kazuje«, da ta ponosni proletarijat tvori res za socialne dolžnosti zavedno, izobraženo in pošteno delavstvo, ki si služi svoj trdi kruh z žulji svojih rok ali pa z duševnim delom. Ta proletarijat si je v treh desetletjih v močvirnem blatu med Rožnikom in daleč tja proti Mestnemu logu sezidal mesto, ki bi se tudi onstran Tržaške ceste z vso pravico imenovalo Rožna dolina. Vič z Glinčami in Rožno dolino je danes v resnici prav lepo in za našo banovino tudi veliko mlado mesto, a skromni prebivalci so pred leti proslavili celo imenovanje svoje prijazne naselbine za vas z veliko slovesnostjo, med tem ko mnogo manjše vasi in stari trgi avanzirajo za mesta in trge.

Župnija sv. Antona iz Padove obsega vso občino Vič z Vičem, Glinčami in Rožno dolino ter vas Brdo in občine Zgoranja Siska tako, da sega od kolonije Stan in Dom pa do Dolgega mosta. Prej so te vasi spadale k frančiškanski župniji v Ljubljani, ko je bila pa pred 24 leti ustanovljena viška župnija, so vasi štele že 4000 prebivalcev.

V 24 letih se je prebivalstvo podvojilo

saj ima župnija po zadnjem štetju že 7364 prebivalcev, ki je med njimi le kakih 50 drugovercev. Prebivalstvo se še vedno prav naglo množi, saj je bilo lani 142 ro-

bolj vleče Aubarjev duet, ko se kregati dve babi. Vsaj tu bomo pri ženskem prepiru moški enkrat le nevtalni in objektivni poslušalci, zato pa tudi dvakrat zadovoljni.

Kaj jo je na koncertih najbolj veselilo, sem se vprašal gospe Lovšetove. Aplavz in razprodane dvorane že, seveda, prav posebno jo pa veseli, da prihajajo na njene koncerte ljudje vseh slojev in vseh mišljenj, zato se je pa vedno tudi rada odzvala povabilom k sodelovanju, kjerkoli gre za lepo in plemenito idejo.

Kako se naši slavni pevki godi doma, sem že povedal — gospodinj, vrtnari, se smeje in prepeva ter še druge uči, predvsem pa seveda svojo tašentirano hčerko gdč. Majdo, ki je lani s svojo mamo prvič javno nastopila s takim uspehom, da bi bila mamica lahko vsaj malo ljubosumna na njo. No, ljubosumnosti ni bilo niti sledu, pač so se pa presrečni mami vile solze veselja, ko je hčerka odpela prvo pesem in se oddahnila, da se je silalo po vsej dvorani. Še celo gospodom je tedaj prihajalo malo sitno, no, dame seveda pa solza ginjenosti niso skrivale.

Je pa gospodična Majda tudi res pridna deklica, edino dobri bratec Samo je vsa'ko jutro ves divji na njo, ker Majda se pod odejo prične žvrgoleti in vaditi koloraturo. Tudi v šolo rada hodi in je med najboljšimi učenkami v letniku. Tudi v šoli vedno gode, ampak čisto drugače kakor predno je vprašana matematiko. Zato ima menda tudi naša mlada pevka raje melodijozne arije, kakor matematični ultramodernizem. Sicer pa v šoli gre vse prav dobro, da raje hodi na učiteljske kakor v mamino šolo, kjer že tretje leto zmaguje koloraturne vaje. Nepozabljiv je nadebudnemu slavčku lanski koncert, ki ji je dal korajžo, zato se pa ponedeljkovega tako nedolžno veseli. No, če morda ni še bolj kot gotovega aplavza vesela nove obleke, ki je zanjo prišlo blago naravnost iz Amerike. In pa popravek mi je naložila naša mlada umetnica, oziroma izpopolnilo pisanja v naših in hrvatskih listih, češ, da je res edina pevka, ki z mamo skupno nastopa, razen tega je pa tudi važno, da je v vsej ulici edina punca. Ej, v dolgi ulici življenja in umetniške kariere, edinstveno dekle, mnogo zdravlja in sreče! In vsemu domu zadovoljnosti!

Med novorojenci jih je bilo 93 rojenih doma in 49 v bolnici. Med vsemi sta bila le 2 mrtva, dvakrat so pa kupili tudi dvojčke. Nezakonska otroka sta bila le dva, kar je zelo malo v primeri z lanskim letom, ko jih je bilo 9. Dvomimo, da bi se bile Vičanke tako naglo poboljšale, najbrže se je med njimi tako hitro razširila silno nalezljiva bela kuga.

jenih, umrlo je pa le 53 župljanov. Zdrav rod v zdravem kraju!

Med novorojenci jih je bilo 93 rojenih doma in 49 v bolnici. Med vsemi sta bila le 2 mrtva, dvakrat so pa kupili tudi dvojčke. Nezakonska otroka sta bila le dva, kar je zelo malo v primeri z lanskim letom, ko jih je bilo 9. Dvomimo, da bi se bile Vičanke tako naglo poboljšale, najbrže se je med njimi tako hitro razširila silno nalezljiva bela kuga.

za največji uspeh svojega delovanja na karitativnem polju, kar mu mora priznati tudi vsa javnost.

Poročeni

je bilo na Viču 60 parov, ki so bili vsi domaći, ker se na Vič ne prihajajo poročati tuji, kakor k frančiškonom v mestu. Pač se je pa več Vičanov peljalo poročiti drugam, saj sta bila na Viču otklicana 102 parov. Tudi Vičani so pri porokah že zelo opustili bahaštvo in jih že več pride peš k poroki. Skoraj vsi pari so bili v normalnih letih, le en ženin je bil star šele 18 let. Koruze je seveda tudi precej, čeprav se trudi župnik, da bi jo odpravil ter zato dovoljuje takim parom vse olajšave pri porokah, a otroke takih parov je zaščitil pred kvarnimi vplivi v mladinskem zavetišču. Čeprav je župnija precej velika, so ločitve samo tri, a kar se vere tice, je iz rimske cerkve izstopil le eden in prav tako se je eden v njo vrnil.

Kar se morale tice, bi v tej proletarski župniji marsikdo pričakoval porazne učinke proletarizacije, vendar pa temu ni tako, čeprav se revščina tudi med delavskimi sloji prav hudo pozna in občuti na vseh straneh, a kljub temu je v župniji izredno malo zločincev.

Kakor smo že rekli, je bila na Viču v minulemu letu

smrt prav mila

Doma jih je namreč umrlo le 47, a v bolnici samo 6, kar izpričuje, da na Viču še niso razvajeni, da bi vsak bolnik takoj šel v bolnico, kakor to delajo v mestu. Tudi visoko starost dožive ljudje, saj so štirje umrli v visoki starosti nad 80 let, ena žena je pa dosegla celo 91. leto. Samomora sta bila le dva in pri nesreči je izgubil življenje le en delavec, ki ga je ubil električni tok, a od zločinške roke ni umrl nikdo.

V tem proletarskem kraju bi tudi vsakdo pričakoval, kako silno mori in razsaja tuberkuloza, zlasti bi pa sodil tako zato, ker je pred kratkim pisal neki zdravnik, da na Viču umrje vsak peti človek zaradi jetike. Zdravnik se je k sreči vsaj za minulo leto vračunal, saj je tuberkuloza pobrala le tri osebe, pet jih je izhiral zaradi raka, kap jih je pa vzela sedem. V zdravstvenem pogledu je torej na Viču kljub revščini znatno boljše kakor v mestu, zlasti je pa

število smrti dojenčkov uprav čudovito nizko

Dojenčkov do treh let je namreč umrlo le 12, a samo lani je bilo 150 rojstev. To nizko število dokazuje, da je na Viču higijena na višku, mnogo pa pomagata tudi Mladinsko zavetišče in pa šolska poliklinika. Ker smo zgoraj izrazili domnevo, da se morda na Viču širi bela kuga, nam pa tako število rojstev dokazuje ravno nasprotno, saj je na primer v šišenski župniji, ki ima 3000 več prebivalcev, znatno manj rojstev.

Župnik g. p. Teodor je torej s svojimi ovčicami lahko upravičeno zadovoljen, a kot dolgoletni občinski odbornik se posebno hvali, da dosega vse za lajšanje bde brez težav, kar priča o velikem razumevanju občinskega odbora za socialna vprašanja. Pri vseh karitativnih vprašanjih namreč vlada v občinskem odboru najlepša harmonija in ta mala občina je lahko za vzgled tudi največjim mestnim občinam, če pomislimo, da je prebivalstvo revno in ima občina zaradi svojega naglega naraščanja ogromne stroške z novimi cestami, kanali, vodovodi in razsvetljavo, kjer v vsem sledi svoji bližnji sosed in protektonici Ljubljani.

Novice iz Trebnjega

Trebnje, 8. januarja.

Malo pozno prihajamo s svojim pisnjem, no, pa ker smo komaj sedaj končali s svetkovanjem, tudi še ne bo napak, ako še od nas povemo zadnje novice k praznikom.

Tik pred božičem je imel novoimenovani občinski odbor svojo prvo, obenem proračunsko sejo, na kateri je bil odobren za leto 1932. občinski proračun v znesku 356.000 Din, torej za 10% manjši od lanskega.

Praznike smo praznovali po stari navadi, no, malo se je kriza tudi tu poznala. Steer pri poticah in tudi drugače ne preveč. Silvestra smo pa letos slavili kar lepo doma, ker je Sokol istega odgovoril tudi zaradi krize. Sicer smo pa vseeno v veselji družbi pričakali novo leto. Če srečno, še ne vemo — a da bi bilo vsem!

Z novim letom pa smo dobili tudi sneg, ki so ga naši novopečeni smučarji komaj pričakali. Veste, nismo mi tu doli še tako zadaj, kajti tudi smuk je začel našo dolino. Nekaj se jih je udeležilo sokolskega smučarskega župnega tečaja v Žužemberku, drugi pa so kar sami začeli na lastnem terenu.

In ravno na prvo nedeljo je bila otvoritev smučse sezone v Trebnju (škoda, da je trajala le dober teden!). Na novem hribu je bilo vse živo mladina na saneh, a odrasli na smučeh. Kar deset sem našel teh brunčnih smuk — Trebnjcev. Seveda tudi gledalcev ni bilo malo, pa to ni plašilo naših navdušenih sportnikov, ki so kljub strahovitemu pajanju in hitri vožnji po zadnji strani — začeli vsa čast njim — led so prebili in nanje smo lahko tudi v Trebnem ponosni. Začeli so — kako — to je njilova stvar — pa je le prav tako!

Istega dne pa smo imeli visokega gosta v osebi g. polkownika Novakovića, ki je prišel k nam, da pripravi ustanovitev Streiske družine. Upajmo, da bomo kmalu pozdravili tudi pri nas to važno nacionalno obrambeno društvo. Je potrebno še bolj na Dolenjskem in tako tudi tu. Še eno pa bi pripomnil, da naj ustanovitelji ne pozabijo Sokola, preko katerega nismo mogoče ne smejo in ne morejo!

Z novim letom nas je zapustil sodnik g. Karol Plešweis, ki je odšel v Kranjsko goru.

Naše sokolsko društvo lna v nedeljo 17. t. m. ob 15.30 svoj letni občni zbor v gostilniških prostorih br. Al. Parliha v Trebnju.

Tu dni se vrne v osnovno šolo v Dolenjo Nemško vas z enoletnega študijskega dopusta sokolska delavka in učiteljica gdč. Zorana Hauptmanova, ki jo sprejema z veseljem tudi domače sokolsko društvo. Javljajo, da je bli nenadno obložen v ljubljansko bolnico učiteljskih in učevalcev našega Sokola br. Edi Lipan, ki je nevarno obolen. Upajmo, da se kmalu povrne čil in zdrav k nam v našo sredo, kar mu vsi od srca želimo! — ar.

Dobrodelna akademija

Velika dobrodelna akademija v vseh dvorana in stranskih prostorih hotela Union v Ljubljani dne 14. t. m. zvečer obeta postati v letošnjem predpustu ena največjih, gotovo pa po svojem namenu najbolj človekoljubnih, strogo umetniških in tudi najzabavnejših prireditiv.

Krasni koncert bo obsejal dva dela. Oporni orkester Narodnega gledališča bo izvajal Ant. Lajovic »Capriccio«, ki je ena reprezentativnih skladb izvrzne naše glasbene literature, in nato sploh prvi štiri nove skladbe za orkester Slavka Osterca. Primadona ga. Zlata Gjurgjenac-Gavellova zapoje arijo Minke iz Försterjevega »Gorenjskega slavčaka« in tri slovenske narodne pesmi, ki jih je po Stanko Vrazovih zapiskih priredil Niko Stritof. Potem zapoje mešani zbor Glasbene Matice prvič novo H. Sattnerjevo kantato »V kripti sv. Cecilije« (tenor solo g. Gostič) z orkestrom. V drugem delu, po odmoru, zapoje mešani zbor Glasbene Matice 5 mešanih zborov in dve narodni: Gallus »Ave, Maria!«, A. Förster »Ljubica«, A. Lajovic »Zeleni Jurje, Ostere« »Oče naš«, E. Adamič »Zaman pod oknom«, komčno Hubad »Je pa davi slanica pala...« in O. Dev »Majolice«.

Pri zabavnem delu bodo sodelovali dve godbi, oporni balet, g. Premelč Mirko z modernimi šlagerji, g. Bučar z najboljšimi kupleti i. dr. Gostje za pogrnjenimi mizami bodo imeli na razpolago najboljša vina in piva poleg najbolj okusnih prizgizkov naših najodličnejših tvrdk. Nadejati se je največjega poseta vseh slojev ljubljanskega prebivalstva na korist bednikov in sploh podpore potrebnih.

Zvočni kino Idea!

Halo! Bomba smeha!

Popokali boste od neprestanega smeha, če si ogledate

3 sijajne komike

ki jih vsi čitate, in to so

Siegfried Arno

Ernst Verebes

Hans Junkermann

v sijajni komediji duhovitih zapletljav in vesealjvih prizorov

Skrivnost rdečemačke

Predstave danes ob 4., 6., 8. in 9. uri zvečer — jutri v nedeljo ob 3., 5., 6., 8. in 9. uri zvečer

Umesten predlog

Kakor znano, se bo uvedel na vseh srednjih šolah popoldanski pouk. Dijaki bodo prosti samo vsak četrtek, soboto in nedeljo popoldne.

Umestno bi bilo, da da šolska oblast dijakom vsaj nedeljo prosto in jih oproti obvezne službe božje. Razlogov za oprostitev je dovolj.

1. Radi slabe obleke in obutve se dijaki v zimskih mesecih, ko morajo sedeti skoraj eno uro v cerkvi, prehladijo.

2. Večina dijakov je že itak oproščena službe božje. To so oni, ki so prinesli tozadnevne izjave od staršev in oni, ki se vozijo ali pa so od cerkve precej oddaljeni.

3. Vlada v tem pogledu dvojna mera. Če dijak, ki se je obvezal obiskovati nedeljsko službo božjo, to opusti, je kaznovan. Kdor pa je prinesel od staršev izjavo, ni nikdar kaznovan, pa naj se privatno maše udeleži ali ne.

4. Osnovna meščanska in druge strokovne šole so to obveznost že pred leti ukinile in priprizan sem, da skrbje njih starši, da so otroci oz. dijaki z njimi pri maši.

Če pa res drugače ne gre, naj se ukine ta obveznost glede na vremenske prilike, vsaj do velike noči.

Oče.

Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljava očih, razdraženih živcih, nespanju, oslablosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz Josefov« grenčica odprto telo in lajša krvni obtok. Poizkusi na univerzitetnih klinikah so dokazali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želodčnem katarju, v kratkem času zopet dobili veselje do jedi z uporabo staropreizkušene »Franz Josefove« vode. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Postani in ostani član Vodničkove družbe!

Letalski rekordi v l. 1931

Mednarodna letalska federacija jih je priznala 148 — Največ so jih dosegli Američani

Mednarodna letalska federacija je priznala lani 148 svetovnih letalskih rekordov. Večino rekordov ima Amerika, nad polovico ostalih si jih je pa priborila Francija. Zanimivo je, da je morala Anglija svoje dosedanje rekorde odstopiti drugim državam in da ima sedaj samo en pomembnejši rekord in sicer v največji hitrosti. To je trofeja zmagovalca v tekmi za Schneiderjev pokal poročnika Stainfortha, ki je dosegel presenetljivo hitrost 655 km na uro. Tudi Nemčija in Italija sta morala odstopiti nekaj letalskih rekordov drugim narodom.

Dvanajst najvažnejših letalskih rekordov si dele Amerika, Francija in Anglija, in sicer jih ima Amerika 6, namreč višinski rekord za aeroplan, najdaljšo dobo poleta brez popolnitve pogonskih snovi in s popolnitvijo pogonskih snovi v zraku, najdaljši progovni polet s popolnitvijo pogonskih snovi, najdaljši vztrajnostni polet za hidroplane, progovni rekord za vodna letala in rekord v krožnem poletu za hidroplane. Anglija si je priborila hitrostni rekord za hidroplane. Največji uspeh Francije je v tem, da se je specializirala na rekordne uspehe za letala s koristno obtežitvijo do 10 ton. Največji uspeh Italije je bil polet Domenica Antoninija, ki se mu je posrečilo z letalom Caproni s 6 motorji dvigniti se z obtežitvijo 10 ton 2000 m visoko. Poletov na dolge proge, kakor je bil uspešni polet čez Tihi ocean ameriških letalcev Herdona in Pangborna ter rekord letalcev Posta in Gattyja, ki sta v 9 dneh obletela svet, mednarodna letalska federacija ni prištela med rekorde. Izmed 148 rekordov federacije je prostih še 26.

Poročnik Stainforth

gohskih snovi: Amerika, brata Hunter 553 ur 52 minut.

Hidroplani
Hitrost (nad 3 km v trikotniku): Anglija, poročnik Stainforth 655 km na uro.

Višina: Amerika, Čeh Souček 11.753 metrov.

Elynor Smithova

Vztrajnostni polet: Francija: poročnik Pari in Gonord 36 ur 57 minut.

Progovni polet na daljavo v ravni črti: Francija, Mermos Dobry in Cimet iz St. Louisa v Senegalu do Natala, 3173,2 km.

Progovni krožni polet: Francija, Pary in Gonord 5011,2 km.

Med ženskimi rekordi je treba omeniti poleg višinskega Elynor Smithove (8357 m) še hitrostni rekord Američanke Rutl Nicholsove, ki je dosegla povprečno hitrost 338,9 km. S svojim poletom iz Oaklanda v Louisville (s 1976 milj) je pa dosegla Nicholsova še en rekord za ženske.

Pau in svetovna vojna

Stari general Pau, ki ga je Francija v četrtek pokopala, je posegel tudi v komplicirani mehanizem svetovne vojne. Šele na meji leta 1914 in 1915 so se začele vojujoče države zavedati, da je velika razlika, če se bojuje eden ali pa če stoji v enotni fronti kar več veselil, ki njihovi politični in vojaški predstavniki ljubosumno čuvajo svojo neodvisnost in medsebojno enakost. Do leta 1918 je bila v tem ena najbolj občutljivih strani zavezniških držav. Kmalu se je izkazalo, da ne zadostuje vse to, kar se je pred vojno storilo za sodelovanje z Rusijo, ki je bila med vojno odrezana od svojih zaveznikov.

V februarju je poslala francoska armada v Rusijo generala Paua, ki je bil postal zaradi uspehov v začetku vojne eden najodličnejših vojaških predstavnikov Francije. Rečeno je bilo, da nese v Rusijo odlikovanje, v resnici je pa ime važno politično mislijo. V dveh mesecih se je mudil Pau v Atenah. So-

Američanka Ruth Nicholsova

Tudi ženske so se v letalstvu lani prav dobro postavile, saj so dosegle 9 novih rekordov in sicer Američanke 6, Francozinje pa 3. Američanka Smithova je postavila višinski rekord za ženske s tem, da se je dvignila 8357 m visoko.

Najvažnejši letalski rekordi, ki jih je priznala mednarodna letalska federacija v preteklem letu, so:

Aeroplani

Višina: Amerika, poročnik Apolo Souček (Čeh) 13.157 m.

Progovni polet na daljavo: Amerika, Boardman in Polando, Newyork—Carigrad 8065,7 km.

Progovni krožni polet: Francija, Le Brix in Dorret 10.372 km.

Vztrajnostni polet brez popolnitve pogonskih snovi v zraku: Amerika, Lees in Rossy 48 ur 32 minut.

Hitrost (nad 3 km v trikotniku): Francija, Bonnet 448171 km na uro.

Progovni polet na daljavo z dopolnitvijo pogonskih snovi v zraku: Amerika, poročnik Smith in Richter, 5300 kilometrov.

Vztrajnostni polet z dopolnitvijo po-

lunu, Nišu, Sofiji, Bukarešti in Petrogradu. Posetil je tudi velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča in na večih krajih ruske fronte. Obedoval je s carjem in carico, govoril s civilnimi in vojaškimi predstavniki Rusije ter spoznal, kakšna je v resnici moč Rusije. Rusija je imela ogromno zalogo človeškega materiala in malo orožja.

General Pau je imel tudi nalogo pospešiti odločitev Grčije, Bolgarije in Rumunije. Bolgarski kralj Ferdinand ga je opozoril na svojo borbonsko kri, bil je z njim izredno prijazen in ša s praga svoje palače mu je mahal v slovo. Potem se je pa vrnil študirat osnutke pogodb, ki so spravile Boigare na protifrancosko fronto. Pač je pa na povratku skozi Italijo Pau spoznal, da bo odločitev italijanske vlade kmalu padla. V Parizu je poročal vladi o uspehih svojega potovanja in v začetku zime 1915 je bil poslan znova v Rusijo kot šef francoske vojaške misije. Rusija, kjer je dobivala dvorna kamarila

vedno večjo moč in kjer je začel gospodariti zloglasni Rasputin, je bila potrebna podpora. Toda dogodki so pokazali, da je prišel general Pau s svojo mislijo prepozno.

Ali se rak podeduje?

Ena največjih zagonetk raka je vprašanje, če se ta strašna bolezen podeduje. Znani strokovnjak v proučevanju raka dr. F. Lašek pravi, da se rak nikoli ne podeduje. Vsaj statistiki se ni posrečilo dokazati dednosti bul. V literaturi so sicer opazovali en primer novorojenčka, čigar mati je imela raka, kjer je nastal prenos s posteljico v maternici. Rak se ne podeduje neposredno, pač pa utegne biti tu gotovo dispozicija. Če bi ne bilo te dispozicije, bi si ne mogli razlagati, zakaj dobi raka samo del delavcev, ki delajo s katranom, večina pa ne. Slišimo o dedni obremenjenosti nekaterih rodbin, tako n. pr. cesarja Napoleona I., ki je podlegel žlednemu raku, kakor tudi mnogi njegovi sorodniki. Napoleon sam je priznal, da je podedoval raka po očetu in določil v oporoki, naj ga po smrti obducirajo, da se dednost raka znanstveno ugotovi.

Tu pa tam vidimo cele rodbine, ki jih razjeda rak, seveda kot redke primere z dedno dispozicijo, ki si jih razlagajo strokovnjaki na ta način, da so v dotični rodbini globoko vkoreninjene navade, prinašajoče s seboj iritacijo, ki vodi k začetku raka. V tem pogledu je storila važno delo ameriška zdravnica, ki je delala celih 13 let poskuse na 40.000 miši. Posrečilo se ji je dokazati, da je mogoče potom rejne in križanja z rakom in dispozicijo k raku obtoženih živali vzgojiti rodbinsko dispozicijo tako, da dobe potomci s 100% sigurnostjo raka. Nasprotno je pa ameriška zdravnica dokazala, da se v 30 zaporednih pokolenjih s prirojenjo imuniteto proti raku s 100% sigurnostjo noben rak ni pojavil.

Seveda se to brez novih opazovanj in preizkušenj ne da prenesti na človeka. Poskusi na živalih so pokazali, da se dispozicija k raku lahko podeduje, nikjer pa ni rečeno, da se mora. Tu je podvržena prenosnost bolj Mendelovim zakonom o dednosti s tem važnim dodatkom, da prevladuje imuniteta proti raku kot dominirajoči činitelj nad dispozicijo k rak.

Siromašen pohabljenec — milijonar

Julij Schmid je že v zgodnji mladosti ohromel na obe nogi in s 17. letom se je preselil iz domačega kraja na Württemberskem v Ameriko. En teden je delal v Newyorku v tobačni tovarni, potem so ga pa odpustili, ker ni bil za nobeno delo. Ostal je brez sredstev in nekaj tednov je stanoval v kleti nove hiše, kjer mu je dajal vratar jesti. Potem je dobil v klavnicu, kjer je ostal šest mesecev delo, končno je pa prišel v neko drogerijo, kjer je krmil pse in pospravil lokal. Tam je opazil, da imajo vse stekleničice na zamaških bele kožice in zvedel je, da prihajajo te kožice iz Francije, kjer jih izdelujejo iz zunanje plasti volovskih črev. Schmid je vedel, da mečejo volovska čreva v Ameriki proč. Povedal je to na klavnicu in kmalu je imel v žepu pogodbo, da je smel izdelovati kožice, ki se rabijo v drogerijah. Čez dan je delal na klavnicu, ponoči pa doma v kleti, ki jo je bil najel za 6 dolarjev mesečno in kjer je imel tovarno, pisarno in stanovanje.

Čez leto dni je najel že hišico ter kupil konje in voz. Nekega dne mu je pa tat ukradel za 1200 dolarjev blaga, ki ga je hotel baš poslati svojemu odjemalcu. To je bilo vse njegovo premoženje. Odjemalec je pa kljub temu plačal Schmidu ta znesek pod pogojem, da mu dobavi blago čez nekaj dni. Po goje je izpolnil, toda kmalu potem si je zlomil že itak hromo nogo in ležal 26 mesecev v bolnici. Ko je prišel iz bolnice in si gmotno nekoliko opomogel, se je odpeljal nazaj v Evropo po blago, ki bi bilo prikladno za ameriški trg.

Po povratku v Ameriko se je vozil s svojimi izdelki iz kraja v kraj, potem si je pa kupil avtomobil in ni nehal trgovati, dokler ni postal milijonar. V 50 letih je že 31 krat prepotoval vso Ameriko in se 62 krat peljal čez Atlantski ocean. Sedaj ima lepo farmo s krasno vilo in pravi, da je življenje to, kar človek iz njega napravi. Če hoče človek v življenju kaj doseči, si mora pomagati bolj z glavo, kakor pa z udi.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

POEZIJA IN PROZA

Ah, ljubček moj, vzdihuje ona politično, kako, le kako bi mogel živeti brez mene?
— Ceneje, prav gotovo ceneje, — se odreže on.

Tudi v ljubezni je potreben kompas

Tako pravi angleška pisateljica Glynova, ki daje žen- skam devet dobrih nasvetov

Kakor za vožnjo po morju, je tudi za ljubezen potreben poleg točnega zemljevida še točen kompas. Kakor zatruje znana angleška pisateljica Elinor Glynova. Da se zahvali svojim številnim čitateljicam, jim je podarila za novo leto zanesljiv kompas ljubezni. Obstoječ iz naslednjih 9 nasvetov:

1. Mnogi moške se dajo zapeljati očarljivi in zgovorni ženski, ki se ne prestando peča samo s seboj. 90 odstotkov vseh moških pa mora težko delati in zato si želi imeti ob prostem času tovarišico, ki nima velikih zahtev in ne pričakuje, da jo bodo moške zabavali. Temveč se zna zabavati sama, poleg tega pa poskrbeti še možu po delu za počitek in razvedrilo.

2. Žena se mora naučiti ohraniti si privlačnost. Mož ji mora telefonirati, nikoli pa ne ona niemu. Moške imajo lovske žilice in hočejo veljati vsaj v svojih očeh za osvajačce. Čeprav so v resnici ženin plen.

3. Žena se mora že v začetku odločiti, ali hoče imeti srečno domače ognjišče in ljubezen samo enega moža, ali pa daie prednost izpremembi odnosno domačim prijateljem. In po tem si mora tudi urediti življenje. Če je za neprestane izpremembe, se mora naučiti ravnati z vsem orožjem svoje zunanje in notranje privlačnosti, sicer se ji utegne zgoditi, da ostane naenkrat zapuščena in zavrnjena. Vedno je nevarno igrati se z ognjem, če ga ne znamo pogasiti, ko nam postane nevaren.

4. Pazi, da ne prideš ljudem v zobe. Noben moški se ne oženi z dekletom, če se o njem mnogo govori, ker se boji.

da v taki ženi ne bo našel verne družice za slabe čase.

5. Čim bolj siliš pred oltar, tem bolj se bo tvoj ženin otresal zakonskega jarma.

6. Moderna žena mora neprestano razmišljati o zakonih vzrokov in učinkov. V dozdnevno brezpomembnih izpremembah ljubezni je več logike, kakor se zdi. Nesreča mnogih modernih žen je, da ne znajo oceniti svojih vrlin in ravnati z njimi na drugi strani pa preveč povzdigujejo svoje demostvo, ki so z njim očarale moške. Z umetnostjo zapeljevanja se doseže samo trenutni uspeh, za daljšo dobo je pa ta umetnost brez pomena. Treba je misliti tudi na jutrišnji dan, ko pride po prijetnem večeru in je lahko zelo neprijeten.

7. Ne stori ničesar, kar bi mogla jutri obžalovati. Ne delaj si sovražnikov, da zadostiš svoji nečimernosti. Nikoli ne veš, koga boš nekoč potrebovala in kdo ti more škodovati. Bolje je imeti sto slabih prijateljev, kakor enega dobrega sovražnika.

8. Nikoli ne ravnaj prehitro. Redko si pridobiš moža s tem, da mu vse olajšaš in prineseš tako rekoč na krožniku. Tak mož ni vreden prizadevanja. Ne bodi pa tudi tako hladna, da bi zmrlin ob tebi vsak, ki se ti približa. Vedno pomni, da boš imela tem več prijetnih občutkov, čim manj se boš udajala bežnim nežnostim. Žena, ki zavoljo moža ne gleda nase, izgubi navadno tudi moža.

9. Največja sreča vsake žene je v lepi harmoniji z možem, ki ga ljubi.

Novi žarki — novo zlato

Poskusi poljskega inženjerja v pariškem laboratoriju — Burna preteklost izumitelja Dunikowskega

Pariška Ecole centrale ima začinje čase zanimivega gosta v osebi poljskega inženjerja Dunikowskega, ki hoče v laboratoriju te šole dokazati, da je odkril nove žarke, ki bo z njimi obogatil zlatonosno rudo tako, da bo mogoče pridobivati iz nje mnogo zlata. Dunikowski pa dela svoje poskuse v preiskovalnem zaporu, ker je bil ovaden zaradi sleparije in kršitve pogodbe. Zadeva je tem bolj komplicirana, ker so vodili njegovi poskusi k težavnim juridično-tehničnim sporom, ki jih je bilo dokaj težko rešiti. Pravica zahteva seveda svoje, Dunikowski pa vztraja na svojih avtorskih pravicah in če je pripravljen delati v strogo zaprtem laboratoriju in pod nadzorstvom detektivov ter tričlanske komisije izvedencev, zahteva na drugi strani, da mu omogočijo delati poskuse z lastnim instrumentom in pod garancijo, da v njegovi odsotnosti nič ne pride do stroja in do njegovih zapisov. Poleg tega zahteva, da ga ne bo smel nihče siliti, naj izda svojo metodo, dočim strokovnjaki ugovarjajo, da bodo morali poznati njegovo metodo, sicer ne bodo mogli izreči sodbe o njegovih poskusih.

Dunikowski, ki je zelo šokega zdravja, montira svoj stroj v laboratoriju, kamor razen njega, njegovih zagovornikov, strokovnjakov in detektivov nihče nima dostopa. Čez noč zaklene laboratorij z novimi varnostnimi ključavnicami ter zapечатijo s policijskim in izumiteljevim pečatom. O izumu samem se ne da mnogo povedati. Dunikowski trdi, da se mu je posrečilo odkriti še neznanu atomično izžarevanje, ki bosta imela od njega medicina in poljedelstvo zelo mnogo koristi in ki ima med drugim to čudno lastnost, da v zlatonosni rudi zlato zgoščuje, obenem pa skoraj čisto zlato zbere in stisne v krogičce. O značaju novih žarkov se ne ve nič razen, da dela Dunikowski z instrumentom, ki spominja na prvi pogled na fonografsko šatuljo z medenastimi kolobarji in da potrebuje zelo močan električni tok, ki ga transformira v tok z napetostjo 20.000 voltov.

Izumitelj je sin pokojnega profesorja geologije na lvovski tehniki, ki je raje zapustil sinu elemente tega izuma.

Dunikowski se je takoj po očetovi smrti lotil dela in je prve rezultate izročil Padarewskemu baš ko je slavni virtuoz odložil funkcije prezidenta poljske republike. Padarewski si je baje prizadeval izbrati potrebna sredstva za izkoriščanje izuma na Poljskem, toda zaman. Potem je delal Dunikowski v knežjem oceanografskem zavodu v Monte Carlu, od koder je pa moral kmalu oditi, ker si je bil prilastil naslov atašeja.

Pozneje se je seznanil s holandskim milijonarjem baronom van Holtzom, in ta mu je dal na razpolago nov laboratorij, ki ga je bil opremil v Cap Martin-Roquebrune za 600.000 frankov. Bogati mecen je pa kmalu izgubil vse premoženje in umrl. Laboratorij se je izpremenil v delniško družbo z omejenim jamstvom »Finidus«, ki je dala Dunikowskemu na razpolago nov kapital. In ta družba sedaj toži izumitelja, ker ni hotel izdati svoje metode, dočim Dunikowski utemeljuje svoj odpor z nezadostnim jamstvom družbe glede zaštite njegovega izuma.

To je vse, kar je treba vedeti o izumu, izumitelju in sporu, na katerem je zanimivo to, da niti nasprotniki Dunikowskega ne dvomijo, da bo mož res dosegel svoj cilj. Njegovo delo so kontrolirali že v laboratoriju v Cap Martin in sicer z uspehom. Novo imenovani strokovnjaki so sicer previdni, priznavajo pa, da je vse, kar Dunikowski trdi, v mejah možnosti. Vprašanje je samo, ali bi se njegova metoda izplačala. Tu je treba omeniti, da je zlato mnogo bolj razširjeno, kakor se splošno misli. Na ogroženi potopljenih ladij se nabira n. pr. usedlina, ki je v njej mnogo zlata in srebra. Slavni nemški kemik Fritz Haber pa pravi, da je zlasti polarno morje razmeroma bogato na zlato. Na zlato naletimo tudi v morski travi, v školjkinih hlupinah in celo v sladkih vodah. Ni nobenega povoda trditi, da zlato ni povsod tam, kjer je bila kdaj voda, torej tudi v naplavljenih zemeljskih plasteh.

Pri poskusih Dunikowskega ne gre samo za koncentracijo zlata, temveč v prvi vrsti za vprašanje, če je koncentracija zmožna konkurence. Toda pri zlato stvar ne gre tako gladko. Recimo, da bi bila metoda Dunikowskega racionalna. Pomislite, kaj bi to pomenilo. To bi pomenilo za primer, da bi v bodoče ne bilo treba več jemati za podlago in mero menjave srebra, cinka itd., temveč bi bolj kazalo vzeti zlato. Dunikowski bi postal nehoti povzročitelj največje revolucije, kar jih je kdaj svet doživel in to nas privede do zaključka, da bo pogorel, čeprav bi imel tisočkrat prav.

PREMIERA III. CIKLUSA KULTURNIH ZVOČNIH FILMOV ZKD „Giganti prašume“ (slo-) — „Diamanti“ — „Zeppelinov polet na severni tečaj“ — „Mavri angleškega vojne- ga brodovja“ i. t. d.

v ELITNEM KINU MATICI

danes ob 1/2 3. in 6. zvečer — jutri ob 11. uri dopoldne

OBUTEV ZA VSAKO POTREBO IN PRILIKO, KI NE ŽULI NE NOGE NE ŽEPA.

ZNIŽALI SMO CENE MOŠKI OBUTVI IN OPREMILI
PRODAJALNICE Z NOVIMI VRSTAMI IN MODELI.
PRIDITE IN PREPRICAJTE SE!

Rata

169.-

Vrsta 1937-22
Polčevlji za vsakdanjo nošo iz črnega ali rjavega boksa, z jako trpežnim gumijastim podplatom. Dobro Vam bodo hodili za vsak štrpaci.

199.-

Vrsta 9637-21
Elegantni moški polčevlji s šiljasto fazono. Lakaste čevlje potrebujete za družbo in za zabavo, a iz črnega ali rjavega telečjega boksa za promenado.

169.-

Vrsta 0167-00
Bakandže iz močnega mastnega usnja z gumastim podplatom in peto. Jamčimo za dober material. Za delo na polju in vsak štrpaci so te bakandže kot nalašč. Mažejo se z našo mastjo, ki stane Din 6.-.

169.-

Vrsta 3967-22
Evo Vam neobhodno potrebnih čevljev za delo. V njih lahko hodite po blatu in ob vsakem vremenu, pa Vam bodo noge vedno suhe.

229.-

Vrsta 9637-26
Polšiljasti moški polčevlji za izprehode in izlete. Okusna perforacija daje čevljem elegantno zunanjost. Imajo močne usnjate podplate in pete.

229.-

Vrsta 6627-08
Udobni športni polčevlji iz finega telečjega boksa. Podplati in pete iz bele izvaljene gume. Lepo se prilagajajo športnim oblekam.

199.-

Vrsta 9977-27
Čevlji iz finega telečjega boksa s trpežnim usnjatim podplatom. Polšiljasta oblika daje čevljem izrazito elegantno zunanjost. Primerni za vsak dan in praznik.

229.-

Vrsta 9677-22
Črni čevlji iz telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom. Polšiljasta oblika daje čevljem izrazito eleganco. Imamo jih v raznih širinah.

229.-

Vrsta 9807-21
Elegantni moški čevlji šiljaste oblike. Lakaste čevlje potrebujete za ples in zabavo, a iz črnega ali rjavega boksa za promenado, samo Din 199.-

229.-

Vrsta 7637-46
Šiljasta oblika s tipično široko peto daje tem čevljem veliko eleganco. Imamo jih črne ali mahagonove barve. Izdelujemo jih v raznih širinah.

249.-

Vrsta 3667-21
Udobni moški čevlji široke oblike iz najfinejšega boksa, podloženi z usnjem in s prišitim jezikom. Ker ne propuščajo mokrote, se boste v njih počutili vedno udobno.

249.-

Vrsta 3267-00
Čevlji za lovce in za vsako delo na prostem iz rjavega boksa z močnim dvojnimi podplatom. Vsem onim, ki so po svojem poklicu prisiljeni delati na prostem, so ti čevlji neobhodno potrebni.

Izdelujejo se naj-novejši modeli otroških vozičkov, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Najnižje cene. Cenili franko.

TRIBUNA F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Smučarske in vsakovrstne športne obleke izdeluje
DAMSKI MODNI SALON

ELYSEE
LJUBLJANA, Novi trg št. 5
hitro, moderno, solidno in poceni

Restavracija, Hotel „Lloyd“

Toči pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina. Sprejemajo se abonenti na hrano; kosilo in večerja po Din 18.-, 16.-, 12.-. Menu kosila à Din 14.-, 12.-.

Makulturni papir

Prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo! — Najmanjši oglas Din 5.—

Modroce

otomane, divane, fotelje in vse tapetniške izdelke vam nudi najceneje

IGNACIJ NAROB
Ljubljana, Gosposvetska cesta št 16 (pri Levu) 114/L

Klavirji!

pianini

Kupujte na obroke

od Din 400.-

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Höpfi, Stingl original. ki so nesporno najboljši! (Lahka, precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvedenec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta št. 7 (vokal Beethovne ulice)

DVA LOKALA

na dvorišču se takoj odda v najem za mirno obrt ali pa za pisarno v Ljubljani, Frančiškanska ulica 8. 532

STENSKO URO

nihaln, lepo, event. starinsko, kupim. — Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod »Ura 493«.

LOVCI!

PASTI ZA JEREVICE pravi češki sistem, vam nudi najceneje Bogdan Žilič, Ljubljana, Dunajska cesta 11. 494

PRVE VRSTE KNJIGOVODJO PRVOVRSTNO

KNJIGOVODKINJO z veliko pisarniško prakso, brzo strojevsko, perfektno srbohrvatsko in nemško korespondentino in z znanjem nemške stenografije iščemo za takojšnji vstop. Oziramo se samo na marljive in resne delavne moči. Lastnorčno pisane ponudbe z navedbo plače, starosti in dosedanjega zaposlenja na upravo Slovenskega Naroda pod »Spretna pisarniška moč 531«.

ELEKTRICNA PEC

naprodaj. Poizve se v trgovini Sever, Marijin trg 2. 497

MREŽE ZA POSTELJE

izdeluje najceneje točno po naročilu ter jih sprejema tudi v popravilo v lesenih in železnih okvirjih trdka Pavel Strgulce, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13 (Količej) poleg skladišča »Alko«. 125/L

NIMATE IZPADANJA LAS

Nimate prhljaja! Viši lasje rastejo ako uporabljate »Pompadour« kremo za lase. — Dobite jo samo v kozmetičnem zavodu Pap M., Zagreb, Jelačičev trg 6. I. nadstropje. 540

Nov poklic

za dame in gospode z ureditvijo strojnega pletenja doma. Z jamčen zaslužek okoli Din 1500 na mesec, ker spleteno blago prevažamo, plačamo odškodnino za pletenje in dobavljamo prejo za predelovanje. Pišite po brezplačne prospekte še danes na: Domača pletarska industrija št. 12, Josip Kalis, Maribor, Trubarjeva 2.

NOVOZIDANA VILA

radi odpotovanja poceni naprodaj za 75.000 Din. Potreben kapital 30.000 Din. Radvanska 39, Studenci pri Mariboru. 538

SANI

dvovprežne in štirisedežne prodam po prav ugodni ceni. Naslov: Marija Perhanc, Krško. 480

ISCEM UCNO MESTO

v mestu ali na deželi za mojo hčerko v trgovini z mešanimi blagom ali tudi v drugi branži. Stara je 15 let, ima meščansko šolo in že predizobrazbo v trgovini. Za poštenje in vse event. sem odgovoren. Pojasnila daje in ponudbe sprejema Anton Naglič, trg., Gornji Dolci, pošta Mislinje. 539

PREBIVALCI

vesoljne Ljubljane

zakaj se vendar dolgočasite, ko pa dobite na posodo gramofon in plošče pri

Aleksandrova cesta 5.

Najcenejše vezenje perila, zaves, monogramov pri

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(POLEG HOTELA ŠTRUKELJ)

Entlanje, ažuriranje, predtiskanje. — Na izbiro krasno predtiskani prtiči po izredno nizkih cenah.

Hranilnica dravske banovine

prej Kranjska hranilnica

Ljubljana

Knafljeva ul. 9

Obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

Najvarnejša naložba denarja, ker jamči za vse vloge Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso davčno močjo.

SREČKE

za III. razr. drž. razr. loterije

se morejo dobiti le še danes

Nekaj neobnovljenih srečk je na razpolago in si jih lahko nabavijo oni, ki želijo igrati v III. IV. in V. razredu tega kola.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19